

rellat petit de fusta') o femenina (*baudèdy* < -ELLA a Rabat i Les Cabanes), Fahrholz, *W. u. W. Ho. Ar.*, p. 31; *báuda* a tots els pobles aranesos. — ³ A tot l'Alt Aragó fins a l'extrem O. (*aldaba* 'aldaba' a Aragüés, Gnz. Guzmán), i més al Sud, Casp *bal-da* «cerradura de la puerta» (BDC xxiv, 161), *balda* i *baldón* «aldabón», *baldorro* «en algunas loc.» Borrao. — ⁴ En el xurro de Sogorb (T. Fornés), etc.; *bal dica* en un doc. d'Oriola de 1608, on el context ensenya que no es tracta d'«anaquel», com creu 10 Ga. Soriano (p. 15); *baldoja* 'bernat per tancar o barrar una porta' arriba més enllà car el vaig sentir a les muntanyes d'Almeria. — ⁵ Com hem vist, ja a l'Alt Arieja. A Tor un *baldo* que dona volta. A la Vall de Broto o *balde* (< -et) «targette, petit verrou en bois, pour fermer la porte de l'étable» (Elcock, AORBB VIII, 129); «cerradura en forma de barra» a Sogorb. A l'Alta Vall Ferrera m'ensenyaven un veritable pany, encara que de material primitiu, per tancar amb clau. I això ja no és recent, 20 com sigui que On. Pou el 1575 ja explica «la balda o altre cosa per tancar: *peculus*, obex», p. 12. — ⁶ Potser una variant d'orgue, o part d'aquest que servia en particular per salmodiar o acompanyar el recital de salms. — ⁷ Formalment coincideix amb 25 el trasm. *baldaõ* que Figueiredo entén com a «canamão», espècie de pal usat a l'era de batre, però no sé si està ben definit: el lexicògraf pogué entendre malament un bastó i tractar-se d'un cercle o xescle d'arbre (com els que s'usen per a bótes 30 rodes primitives), car naturalment ens podem fiar més de la foto que ens dona Schneider. La llanda de roda és una invenció posterior que suplanta l'antic carro de rodes massisses propi de la vella vida autòctona gallega, i pogué començar per ser 35 importat pels fargaires i metallúrgics catalans que s'establiren a Galícia. — ⁸ «Emé de peïro dicho *baudo* / a founs n'en calerian li faudo» ('costat d'una xarxa') v, 15.1; «rabià souto mar / --- dis ome dounc part l'embarcage: / fielat de touto merço e *baudo* e pouloumar», III, 55.7. — ⁹ Alcover (BDLC XIII, 1923, 181) confirma que és la forma general en balear. No sols això sinó que avui *baula* no s'usa ja enlloc més, i és absolutament infundada 45 l'afirmació d'AlcM que *baula* sigui també de Barcelona i Tarragona: to thom sap que no hi ha res d'això. ¿D'on pogué sortir una dada tan estranya? El primer dicc. del Princ. on es registra aquesta forma és el *DFa*. (ni tan sols en el *DOrt.*). S'endevina que això deu resultar de discussions de Mn. 50 Alcover amb Fabra i Montoliu, mal recordades després per Alcover; i que Fabra, transigent amb la insistència del mallorquí, accedí a donar-li entrada en el diccionari normatiu. *Baula*, vulgarisme d'existència fugaç en el Continent (1373, 1374), aviat 55 caigué allà en oblit, i restà a les Balears. — ¹⁰ «S'acosta a una taverna tancada; toca a sa *basula* de sa porta, cridant...», Alcover, *Rond.*, BDLC xv, 133) ¹¹ Ningú no es voldrà detenir a examinar l'acudit d'A. Griera (BDC xx, 154), II. SPATULA. No sols ell 60

sinó algú altre havia pensat en l'ètimon aràbic del cast. *en balde*, o sigui *bâtil* 'inútil'. Desencaminats tots dos pel que fa al significat, és evident encara més llur impossibilitat fonètica: *l'l* pot passar a *ld* en castellà però no en català. Si no fos per l'endarreriment crònic dels nostres estudis universitaris, potser ja no hauríem de recordar als erudits certes coses tan elementals. — ¹² Al costat de l'isl. ant. *belja* i ags. *bylgan* 'braolar, bramar', i l'angl. i ags. *bell(e)* 'esquella, campana', tenim lit. *bilti* 'posar-se a xerrar', tenim letó *bíllat* 'plorar' (< 'bramar') i pruss. ant. *billit* 'parlar, dir' (d'on *bela*, *byla*, *bille* traduït «sprach» 'parlà' en els tres dialectes d'aquesta llengua perduda, segons els tres catecismes que se'n conserven, ed. Mažiulis, 171). — ¹³ Per a tot això, veg. els diccs. de Pokorny (IEW, 124, 123); Mühlensch-Endzelin (*Lettsch-dt. Wb.*, 278); Walde-P. II, 184; Trautmann (*Balt.-Sl. Wb.*, 25); Fränkel (*Lit. Etym. Wb.*, s. v.); Mažiulis (*Prusy Kalbos Paminklai*, 171); i Falk-Torp (*Norw.-Dän. Etym. Wb.*, s. v.). — ¹⁴ N'hi ha d'altres casos. Si veig més problemàtic que tinguin un origen semblant el guip., sul. i bazt. *baldi* «couvercle» i el guip. i bisc. *baldo* «astilla grande, zoquete» no és tant pel sufix (-di) és perfectament viu, però té sentit col·lectiu o abstracte) sinó perquè l'àrea en aquests casos ja no és fronterera, i també perquè les accs. ja no s'enllacen amb les d'*apal*. En aquest cas és probable que ja hi hagi mera homonímia, i de fet *baldi* 'tapadora' potser és podria enllaçar amb el cast. *balde* 'galleda' que queda molt lluny de tots els mots examinats en aquest article pel que fa al significat. — ¹⁵ Alguna altra etimologia a penes necessita refutació. Si Spitzer, *Lexik. a. d. K.*, 26, pensa en *BAJULUS* 'camàlic' per al mall. *baula* és violant totes les normes fonètiques i semàntiques, i és que d'altra banda no s'havia adonat que *baula* venia de *balda*; a la p. 30 vol derivar el *biuló* de *FIBULA* 'sivella', on el menyspreu de la fonètica arriba al súmmum, i tampoc s'adona que *biuló* surti de *bauló* < *baldo*. Fouché (*RHispan.* LXXVII, 110) tampoc ho veu i s'engega a postular un fantàstic *BIGULONE derivat de l'ètimon incertíssim de *biga* (aquell famós «llatí... vulgar» que ho aguanta tot). En fi, Simonet, *Glosario Moz.*, s. v. *pilch*, suggeria que d'aquesta forma mossàrab provinent del ll. vg. *PESSULUM* 'pestell', podia sortir *balda*, per tal com *RMa.* dona un verb *pallág* 'tancar amb pestell', extret de *pilch* per l'àrab vulgar hispànic; de nou ens hem de negar a explicar un mot rossellonès del S. XIV, i àdhuc 1300, per un mot provinent dels moros de l'extrem S., i ni la -ll- ni la -g- no podien dar tal resultat.

BALDAMENT, adverbi comú al cat. amb la llengua d'oc i l'italià, i que antigament significà, com en aquestes llengües, 'alegremment' i després 'tant de bo', sentit encara ben viu en molts parlars catalans, des d'on passà per concessió cortesa a expressar que un desitja allò que l'interlocutor ens objecta, i d'ací pren-